

СЕКЦІЯ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

УДК 657.631.6

Панченко О.М.

канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ІТ-ПІДПРИЄМСТВІ

Облікова політика—сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і представлення фінансової звітності.

Формування облікової політики на ІТ-підприємстві полягає в тому, що зі всієї сукупності можливих способів ведення бухгалтерського обліку обираються ті, які придатні в даний момент і за даних умов.

Конкретний механізм розробки облікової політики ІТ-підприємства є індивідуальним для кожного підприємства і обґрунтовується:

- умовами діяльності ІТ- підприємства;
- економічною політикою ІТ-підприємства;
- податковою політикою ІТ-підприємства;

Розглянемо умови, які впливають на формування облікової політики ІТ-підприємства.

По-перш, це особливості діяльності. Інформаційна індустрія (ІТ-індустрія, ІТ-галузь)—широкомасштабне виробництво інформаційних товарів і послуг різного типу на базі найновіших ІТ-технологій (від газет, часописів і книжок до комп'ютерних ігор та інформаційного наповнення (контенту) мереж). Вона складається з двох суттєво різних частин: виробництво інформаційної техніки (машин і обладнання) і виробництво безпосередньо інформації. ІТ-послуги включають три основні сегменти: ІТ-аудит; ІТ-аутсорсинг; ІТ-консалтинг.

Зупинимось на такій характеристиці ІТ-ринку, як аутсорсинг. В розвинутих країнах в останні роки набув популярності так званий офшорний аутсорсинг—тобто, коли послуги залучаються з інших країн з метою зменшення витрат на робочу силу та, відповідно, підвищення прибутковості ІТ-проектів.

Аутсорсинг (аутстафінг) персоналу—один з інструментів оптимізації бізнес-процесів організації. Під аутстафінгом розуміють виведення зі штату працівників з підприємства-замовника з подальшим їх працевлаштуванням на підприємстві-виконавці (аутстафері) з подальшим наданням у тимчасове користування підприємству-замовнику. Щодо оренди (лізингу) персоналу, то

під ним розуміють надання співробітників підприємством-виконавцем підприємству-замовнику у тимчасове користування.

В обліковій політиці ІТ-підприємства має бути відображені принципи та методи аустафінгу персоналу для відображення операцій в обліку.

По-друге, економічна політика ІТ-підприємства обумовлюється його спеціалізацією. ІТ-підприємства здійснюють діяльність у сфері інформаційних технологій та програмування. Інформаційна технологія визначається як цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування. Програмування це просто виробництво послуг. Воно передбачає створення та реалізацію нематеріального активу. Тому доходи та витрати програмування по-різному відображаються в обліку залежно від особливостей розподілу прав володіння та користування нематеріальним активом. В обліковій політиці мають бути розкриті всі елементи з формування пов'язаних з цим доходів та витрат відповідно до діючих положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

ІТ-компанії мають специфічну структуру майна, у якому найбільшу частку займають технічні засоби для створення інформаційних продуктів, засоби обробки інформації та нематеріальні активи у вигляді спеціального програмного забезпечення. Всі ці засоби характеризуються такою ознакою, як суттєвий вплив морального зносу на їх вартість. Тому при формуванні облікової політиці доцільно використовувати не прямолінійний метод амортизації, а комбінацію прискорених методів.

По-третє, своїм розвитком українська ІТ-індустрія багато в чому завдячує наявності пільг з оподаткування ПДВ. Крім того, переважна більшість ІТ-підприємств використовує можливості спрощеної системи оподаткування. Вони не тільки самі сплачують єдиний податок із своїх доходів, але й залучають до співпраці програмістів, які оформлені як ФОП, що сплачують єдиний податок. Все це формує специфічну структуру обов'язкових платежів з податків та збірів, характерну для ІТ-галузі в цілому.

По-четверте, переважна більшість ІТ-підприємств має у складі власників іноземних інвесторів. Враховуючі відмінності національних П(С)БО з МСБО та GAAP, виникає потреба у адаптації вітчизняної фінансової звітності до вимог іноземних користувачів.

Звітність, складену та оформлену відповідно до МСФЗ або GAAP, українські ІТ-підприємства можуть отримати двома методами: методом конверсії (регулярний) та методом трансформації фінансової звітності (періодичний).

Методика і етапи конверсії або трансформації звітності законодавчо не регламентуються та визначаються відповідно до професійного судження бухгалтера, отже, мають бути відображені в обліковій політиці підприємства.